

Position Paper Stichting Materiaalorganisatie

Maart 2024

Functie van Verpakkingen

Verpakkingen vormen een onmisbare schakel in de hedendaagse productie- en consumptieketens, waarbij ze een scala aan cruciale functies vervullen voor zowel producenten als consumenten. In deze position paper duiken we dieper in op de veelzijdige functies van verpakkingen, die variëren van bescherming en behoud van kwaliteit tot informatieverstrekking, gemak, marketing, logistiek en naleving van veiligheidsnormen. Daarnaast spelen verschillende materialen een rol bij verpakkingen, elk met specifieke eigenschappen. Er zijn zelfs actieve of intelligente verpakkingen ontwikkeld voor specifieke toepassingen. Deze diversiteit aan materialen en innovatieve verpakkingsoplossingen draagt bij aan de veelzijdigheid en effectiviteit van verpakkingen in moderne productie- en consumptiesystemen.

Dit is een Position Paper van Stichting Materiaalorganisaties (StiMo). StiMo vertegenwoordigt vijf afzonderlijke materiaalorganisaties die zich bezighouden met verpakkingsmaterialen, namelijk papier/karton, hout, kunststof, glas en blik. Deze organisaties, Stichting Papier Recycling Nederland (PRN), Stichting Duurzaam Verpakkingsglas (SDV), NRK Verpakkingen, Stichting Kringloop Hout (SKLH) en Metalen Verpakkingen Nederland (MVN), bundelen hun krachten om gezamenlijk de levenscyclus van verpakkingen te optimaliseren en effectieve inzameling en recycling te bevorderen. StiMo, opgericht in 2014, fungeert als een overkoepelende entiteit die gericht is op het verder sluiten van de verpakkingsketen als een fundamenteel element voor de circulaire economie. De stichting faciliteert samenwerking en kennisoverdracht tussen de materiaalorganisaties en behandelt gezamenlijke dossiers met betrekking tot hun gedeelde belangen binnen het verpakkingsdomein.

Verpakkingen spelen een veelzijdige rol in zowel de productie- als consumptieketens, maar wat zijn eigenlijk de belangrijkste functies van verpakkingen die bijdragen aan de bescherming, houdbaarheid en kwaliteit van producten? StiMo geeft een toelichting op 6 hoofdfuncties van verpakkingen.

1. Bescherming

a. Fysieke bescherming:

Verpakkingen vervullen een essentiële rol bij het bieden van fysieke bescherming aan producten gedurende het gehele traject, van productie tot gebruik door de consument. Tijdens transport kunnen verpakkingen producten afschermen tegen stoten, schokken, druk en andere fysieke invloeden die zich kunnen voordoen. Deze bescherming is van cruciaal belang om ervoor te zorgen dat het product in optimale staat aankomt en gereed is voor gebruik. Tijdens opslag bieden verpakkingen een schild tegen mogelijke schade door manipulatie en andere externe krachten. Bovendien spelen ze een rol bij het beschermen van de fysieke integriteit van het product wanneer het door de consument wordt gebruikt.

b. Bescherming tegen vervuiling:

Een van de belangrijkste functies van verpakkingen is het waarborgen van de bescherming van producten tegen vervuiling door externe factoren. Stof, vuil, vocht en micro-organismen vormen potentiële bedreigingen voor de kwaliteit en veiligheid van producten. Verpakkingen fungeren als een barrière die deze schadelijke invloeden buitenhoudt, waardoor de producten in hun oorspronkelijke staat blijven. Of het nu gaat om voedsel, medicijnen of andere goederen, de bescherming tegen vervuiling draagt bij aan het behoud van de integriteit van het product, zowel tijdens de distributie als gedurende de levensduur ervan.

- c. ***Behoud van kwaliteit:***
Verpakkingen dienen als hoeders van versheid en kwaliteit. Ze beschermen bederfelijke goederen door blootstelling aan licht, lucht en vocht te verminderen, waardoor de houdbaarheid van producten wordt verlengd. Daarnaast voorkomen sommige verpakkingen reacties tussen voedingsmiddelen en zuurstof, wat oxidatie tegengaat en de smaak en kwaliteit behoudt.

In essentie hebben verpakkingen als primaire functie het beschermen van producten, wat niet alleen de versheid waarborgt maar ook bijdraagt aan het voorkomen van voedselverspilling.

Figuur 1: Voedsel Verpakking

2. Informatievoorziening

Verpakkingen vervullen cruciale functies in de communicatie met consumenten. Ze bieden essentiële informatie, waaronder productinformatie, ingrediënten, voedingswaarden, houdbaarheidsdata en instructies voor gebruik. Diverse symbolen op verpakkingen hebben verschillende functies, zoals betrekking hebben op de inhoud van de verpakking of de verpakking zelf. Ze geven informatie over de herkomst van het verpakkingsmateriaal en de juiste manier om lege verpakkingen weg te doen. Informatievoorziening op verpakkingen helpt de consumenten bij het scheiden van afval en draagt bij aan een optimaal recycleproces. Dit toont aan dat er waarde wordt gehecht aan hergebruik van materialen, waarbij het correct weggooien van verpakkingen essentieel is.

3. Gemak en gebruiksgemak

Dosering en portieverpakkingen vergroten het gebruiksgemak door producten in handige hoeveelheden aan te bieden. Tegelijkertijd zijn sommige verpakkingen ontworpen voor hergebruik, waardoor ze duurzamer worden en afval verminderen. Verder speelt verpakking een cruciale rol bij recycling. Gebruikers worden geïnformeerd over de juiste wijze van recycling, aangezien verpakkingen vaak zijn gemaakt van papier, kunststof, metaal, hout of glas, waarvan het overgrote deel recyclebaar is. Voor een effectieve recycling is het essentieel om afval correct te scheiden en ervoor te zorgen dat er geen verkeerde materialen in de afvalbakken belanden.

4. Marketing en promotie

Verpakkingen spelen een cruciale rol bij de aankoop van producten. Aantrekkelijke verpakkingen trekken de aandacht van consumenten en kunnen aanzienlijk bijdragen aan de verkoop van een product. Daarnaast worden verpakkingen vaak ingezet voor speciale aanbiedingen, promoties en seizoensgebonden marketing. Ze dragen ook bij aan de merkidentiteit, waardoor consumenten producten kunnen herkennen en onderscheiden in de schappen.

Figuur 2: Promotie Functie Verpakking

Het promoten van het product op de verpakking is een integrale functie van verpakking. Dit is het punt waarop de uiteindelijke klant het product voor het eerst te koop zal zien, daarom moet de verpakking een positieve invloed hebben op de beslissing van de koper. Vooral in sectoren zoals cosmetica of welzijnsupplementen kan de algehele esthetiek van de verpakking je aanmoedigen om het ene product boven het andere te kopen.

De vorm en functie van een verpakking zijn essentiële factoren die de perceptie en merkbeleving van consumenten beïnvloeden. Naast visuele aantrekkingskracht informeert de verpakking consumenten over het product, en de duurzaamheid van de verpakking kan eveneens de perceptie beïnvloeden. Kortom, verpakkingen zijn niet alleen een middel om producten te beschermen, maar ook een krachtig instrument voor marketing en het bevorderen van de verkoop.

5. Logistiek en distributie

a. Efficiënte opslag en identificatie:

Verpakkingen spelen een cruciale rol bij het vergemakkelijken van efficiënte opslag en stapeling, zowel in magazijnen als in winkels. Tegelijkertijd dragen ze bij aan een effectief logistiek proces door producten te identificeren en te traceren tijdens transport en opslag.

b. Transportefficiëntie:

Verpakking heeft een enorme invloed op de efficiëntie en snelheid van transport. De primaire functie van verpakking, namelijk het fysiek kunnen hanteren van een product en het van punt A naar punt B krijgen, staat centraal. Om deze rol succesvol te vervullen, moet de verpakking gemakkelijk en efficiënt te tillen, vast te houden, te verplaatsen en op te slaan zijn.

Figuur 3: Houten Transport Verpakking

c. Optimalisatie van hantering:

Secundaire lagen van verpakking kunnen nodig zijn om het gemakkelijker te maken kleinere eenheden van gegroepede producten te hanteren. Bijvoorbeeld, een grote verzenddoos die meerdere sixpacks bier bevat, vereenvoudigt niet alleen het transport, maar ook het beheer van de afzonderlijke eenheden.

Kortom, verpakkingen vervullen een veelzijdige rol, waarbij ze niet alleen de logistieke efficiëntie verbeteren, maar ook bijdragen aan een naadloze opslag en handhaving van productidentificatie gedurende het gehele distributieproces.

6. Veiligheid en regelgeving

Verpakkingen spelen een cruciale rol bij het naleven van veiligheidsnormen en regelgeving, vooral bij gevaarlijke stoffen of medicijnen. Het is belangrijk op te merken dat de optimale balans tussen deze functies afhankelijk is van het specifieke product, de markt en de duurzaamheidsdoelstellingen.

Deze functie van verpakking is bedoeld om de consument ervan te verzekeren dat het product van de beoogde kwaliteit is. De structurele integriteit van de verpakking betekent dat het product binnenin grotendeels onbeschadigd is en gereed is voor gebruik zoals bedoeld. Deze geruststelling bieden met behulp van verpakking is een beslissing die wordt genomen bij het kiezen van het juiste type verpakking voor jouw product. Veiligheid, kwaliteit en gebruiksgemak komen samen in een weloverwogen keuze voor de meest geschikte verpakking, rekening houdend met de unieke kenmerken van het product en de specifieke eisen van de markt.

Kortom, verpakkingen vervullen niet alleen de basale functie van productbescherming, maar zijn tevens een krachtig instrument voor marketing, informatievoorziening, gebruiksgemak en logistieke optimalisatie. De veelzijdigheid van verpakkingen komt tot uiting in hun bijdrage aan diverse aspecten van de productlevenscyclus, waarbij duurzaamheid en consumentenbeleving centraal staan.

Bronnen:

- <https://kidv.nl/communicatie-op-verpakkingen>
- <https://zakelijk.infonu.nl/diversen/170491-de-vele-functies-van-een-verpakking.html>
- <https://www.voedingscentrum.nl/encyclopedie/verpakkingsmaterialen.aspx>
- <https://kidv.nl/consumentengedrag>
- <https://www.milieucentraal.nl/minder-afval/verpakkingen/verpakkingen-goed-of-slecht/>
- <https://packhelp.com/functions-of-the-packaging/>
- <https://www.yourarticlelibrary.com/marketing/5-basic-functions-of-packaging-in-marketing-a-product/22204>